

Nazım Hikmet, faşist İtalya'dan mektup yazan birinin dilinden şöyle diyor:

*“YAŞAMAK...
Ne acayip iştir ki
bu ne mene gidiştir ki TARANTA-BABU,
bugün bu
“bu inanılmayacak kadar güzel”
bu anlatılamayacak kadar sevinçli şey:
böyle zor
bu kadar
dar
böyle kanlı
bu denli kepaze...”*

Kutlanacak denli sevinçli olan şey, kepaze olabilir. Cumhuriyet de böyle değil mi?

Bu diplomatlar, bu generaller, albaylar, bu valiler, kaymakamlar, bu il, ilçe müdürleri, bu yargıçlar, savcılar, bu profesörler, doçentler, bu iş insanları, bu esnaf, bu sendikacılar, bu haberciler, yazarlar, şarkıcılar, oyuncular... Bunlar hep cumhuriyette yetişti, cumhuriyetin ürünüdür, dahası bunlar cumhuriyeti oluşturur, birlikte bizzat cumhuriyettir.

Cumhuriyet yıkılmış da ikamesi kurulamamış, arkadaşlar uyanın; cumhuriyet tüm haşmetiyle ayakta, ardınızda kalmadı, karşınızda duruyor. Yeni hiçbir şey yok. Yapılan, eskiden de yapılmış olanın biraz daha abartılı, biraz daha cıvık bir tekrarı. Yeni olan 1960'da yapıldı; demokratikleşmeye doğru adım atıldı. Cumhuriyet bu duruma on yıl dayanamadı, yirmi yıl sonra köklerini sökmeye girişti.

Biz demokrasinin çocuklarıyız. Demokrasiyi bir kelime oyunundan dolayı sandık sandık cumhuriyet sandık. Üstüne bir şey kondurmak istemeyen cumhuriyetse bizi on binlerle öldürdü, yüz binlerle hapsedti, bize milyonlarla eziyet etti. Yine de sahiplendik cumhuriyeti.

Demokrasinin karşısına dikilen ama demokrasinin üstünde yükseleceği yegane temel olan cumhuriyet, bu anlatılamayacak kadar sevinçli şey kutlu olsun.